

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanítónak egy évre 8 kor.) Egyes száma ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., félooldal 16 kor. stb.

Felelős szerkesztő:
Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Veszprém. Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)
Előfizetéseket elfogad és hirdetéseket felvesz a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők.

Egy drágasági ankét felületessége.

Irta: Somogyi.

A budapesti kereskedelmi és iparkamara a múlt héten drágasági ankétet tartott. Mint nálunk minden ankétezéssel történni szokott, szakszerű tárgyalás, komoly, tartalmas vita helyett graváminális kifakadások, célzatos támadások, tartalmatlan kiszólások áradata volt ez az ankét is s ürügy egy újabb kirohanásra az őstermelő gazdasztyály ellen. Csak természetes, ha komoly eredmény nem mutatkozik az ilyen tárgyalások nyomán.

Bármily országos érdekű ügy kerüljön felszínre, a kétezer kilométeres földrengést megérző seizmográf érzékenységevel reagáló egyes körök menten kisajátítják azt s szűkeklü érdekeltségük körébe ragadva, tendenciózus agitáció eszközévé alacsonyítják le. Ez történik a drágasági ügygel is. Országos, sőt világprobléma ez most. Súlyát érzi kivétel nélkül mindenki. Termelő és fogyasztó, városi és falusi, nagy és kis existenciára.

A fentiszttelt ankét szónokai mégis oly színes madárijesztő köntösbe öltöztették, mintha annak terhét a társadalomnak csak egy osztálya érezné, a többi pedig mintha mind tejben-vajban fürödnék. A gyanúsító

támadásokra rációfol maga a mindennapi tapasztalás, de megfelelt rájuk a gyűlésen jelénvölt dr. *Serbán* János miniszteri tanácsos is. Rámutatva az okokra, megmondotta igazán, komolyan és keményen, amit már régen kiérdemeltek az ankétek szónokai: *ne méltóztassanak felületeseknek lenni!* Erre a szóra szükség volt. Teljesen igaz van a miniszteri tanácsos urnak. Amint felületesen kezelték az ankét t. urai a drágaság kérdését, oly felületesség jellemezte eddig közéletünk egész folyását, kicsiben és nagyban egyaránt.

A falusi kupaktanácsi és iskolaszéki, a kisvárosi piactéri népgyűlések, a grand hotelek emporiumainak iényes termeiben lefolyt ankétek legnagyobb részt a felületesség plánétája körül mozogtak. Beszél, szónokol, harsog mindenki. Szólnak mindenről, csak a tárgyról nem. Mert azt a fáradtságot már nem veszik maguknak a tisztelt „szónokok“, hogy a tárgyalási soron levő kérdést nemhogy behatóbban tanulmányozzák, mérlegelés tárgyává tennék, de csak megismernék is. Nem szokatlan azért az olyan „eset“ sem, melyet az egyszerű kupaktanács gyűlésének jegyzőkönyve örökített meg. A t. tagok a vita hevében székeket, padokat kézbe ragadva, összeverekedtek s miután minden fogható tárgyat

összetörtek, a gyűlés lefolyásáról szóló jegyzőkönyvet ily záradékkal fejezték be: „több tárgy nem lévén, a gyűlés véget ért“.

Hogy a szóban levő heves lefolyású ankéten nem úgy történt, talán annak a szerencsés körülménynek tudható be, hogy azon a „produktív“ osztályt *Garami* Ernő alighanem csak egymaga képviselte. Végre is ez csak epizód a nagy általánosból. Abból a mindenféle morajló káoszából, melynek megint eklatáns példáját mutatja a következő *„másik“* „eset“.

Nagy vita folyt a háborúról a „másik“ falusi kupaktanácsban. A t. „tanács“ egyik untaughich tagja hevesen kelt ki azon „visszaélés“ ellen, hogy miért nem lehet a közbaka is tiszt, esetleg tábornok, bezzeg más-kép menne ám akkor minden a harctéren... (Akkor meglehetősen közelben voltak a muszkák...) Igyekeztem a boldogtalant felvilágosítani, hogy ahhoz, hogy valaki tiszt vagy tábornok lehessen, oda tanulás és tudás is szükséges, egy kicsit a stratégiához is kell konyítani, meg azután a fecskeknek, darvaknak is megvannak a vezérek, hát a hadseregnek is kell vezérének lenni. És a heves temperamentumu rekrimináló elhallgatott s azóta, mint csendes népfölkelő, őri a muszka hadifoglyokat valamelyik osztrák fogolytáborban s szívesen elengedi a tábor-

Szilvia.

— Sylvain Dégiantine. —

I.

A kilencvenedik gyalogezred éppen megérkezett Chateauroux-ba. Plambaret hadnagy azonban a gyarmatokba vágyakozott s ezt a kívánságát azonnal közölte is a hadvezetőséggel. S egyuttal kérte, hogy helyezték át a második gyarmatezredbe.

Hetek multak s a válság egyre késett. Már nem is gondolt az áthelyezésre. Egy szertefoszlott álommal, kialvó kalandággal kevesebb... ennyi az egész. A katonai irattár sok fiatalos lélekhevülésnek temetője.

Ez idő alatt ismerkedett meg Szilviával. Szép barna leány volt. Szemeiből gyengédség, a fekete éjszakának altató lágyága sugárzott. Arcvonásain szelidség, nyugodtság s elhatározásra hajló készség olvadt össze bájos összhangba.

Katona-leány volt. Puha kis fészkekben lakott édes atyjával, a nyugalmazott kapitánnyal, a chateauroux-i erdő szélén. Ismerősöknél találkoztak s szerelmes szívük unsozta a viszontlátást. Csakhamar jegyesek lettek s ugyanezen a napon Plambaret is megkapta a hadügyminiszter kedvező válaszát.

A bennszülöttek egyrésze fellázadt Madagaszkárban. Erősítést kellett küldeni a veszedelmes helyre. Éppen azt a gyarmatezredet szemelték ki, melybe Szilvia jegyeset áthelyezték. Négy nap alatt be kellett vonulnia új ezredéhez Bresibe.

Jegyeséhez sietett, hogy a szomorú hírt tudassa. Ott még nagyobb szomorúság várta. A kapitányt egy vadász elfogásához segítségül hívták. A vadász megölte s éppen megérkezésekor hozták haza, vértől ázottan. Mikor Szilvia meghallotta,

hogy jegyesétől el kell válnia, megreszkett, mint a szíven sebzett madárka:

— A szerencsétlenség soha sem érkezik egyedül. Nyomban követi a másik. Oh, ha kérhetné ön, hogy itt maradhasson.

— Gondoltam erre, de nem valósulhat meg. Az áthelyezés bevezetett dolog. Ez most már katonai parancs, amelyet voltaképpen kieroszakoltam. Hogyan hátráljak meg saját cselekedetem következménye előtt?

— Igaz! Most már nem léphet vissza. Nem is kívánom. Méltó akarok lenni a maga nemes szívéhez.

A sebesült előtt a bevonulást elitolták. Félték, hogy súlyosbítaná állapotát. Atyai szíve ugyanis aggódott s kérte őket, hogy két hét mulva esküdjenek meg. A fiatalok eközben vacsorához ültek. A nyitott ajtón át behallatszott a sebesült fájdalom nyugója. Sejtették, hogy válságos pillanatok közelednek.

Alig ültek le, csendőr lépett a szobába.

— Nos, mi ez? — kérdi a hadnagy.

— Levél hadnagy ur számára.

Plambaret átvette a hivatalos írást s lázas igyekezettel bontogatta. Olvasása közben nem tudta visszatartani belső felindulását, mely egész valóját megremegette.

— Parancsot kaptam, hogy holnap induljak Madagaszkárba megyünk.

Szilvia elsápadt. Szemei lezárultak s halottszíni arcát megdermesztette a szívzaggató fájdalom. A szobából is halk, zokogó sóhajtas hangzott:

— Leányom...

Berohantak. A sebesült mozdulatlannul, me-rev szemekkel feküdt. A lelki csapás túl erős volt. Megölte őt...

II.

Plambaret ezrede Farafanganába hajózott. Innen a belső vidék felé törekedett, ahol a lázadás kitört s ahonnan veszedelmesen terjedt a partvidék felé. A tüzet francia kezek is élesztették: tisztviselők s gyarmatosok durva bánásmóddal, mely szembe helyezkedett a bennszülöttek szokásaival s kulturájával. A helyzet annál komolyabb volt, mert éppen a legharciasabb néptörzs kezdte a támadást.

Plambaret csakhamar megismerte a lenézett ellenséget. Az éjszaka kedvező homályában észrevétlenül csuszott a kiállított francia őrszemek felé s vad rohammal tört elő a sűrű bozótokból. Mintha a földből nőtt volna ki a sok, leshelyből támadó bennszülött csapat. A lázadás voltaképpen több elszánt s fegyelmzett ember szembeszálló, vakmerő támadása volt.

Plambaret kitűnően vezette csapatait. A céltalan kockázatot mindig elkerülte. Bátorsága, a helyzet jobb esélyeit meglátó éies szeme, hidegen fontolgató nyugodtsága, a kedvező pillanatokat okosan felhasználó kezdeményezése nagy hadi szerencséjével oldotta meg a legnehezebb feladatokat is.

Ámde a szünet nélkül való menetelés a vért forraló nappali hőségben, az alvás nélkül való tartózkodás a mocsárvidék éjszakaiban, a víz és élelem hiánya az ő erős szervezetét is elgyöngitette. S a test erejével a tüzes létekerő is egernyedt. Lázba esett s kórházba került. Emesztő forróságában kusza lázálom születtek. Epadó sóvárgás, becéző gyengédség, siró féltékenység tört ki a reszkető ajkak közül s mint délre szálló madarak a kacsu toronyt, a győrdésben nagyobbodó szerelem édes szavai úgy röpdösték

nokságot, csak a menetszázdába ne kerüljön . . .

Ez jellemzi a mi népgyűléseinket és ankéteinket is. Szerepelni, beszélni akar mindenki, vezér akar lenni minden résztvevő alapos előkészület, tanulás, tudás, megfontolás és elfogulatlan tárgyilagos bírálat nélkül. Ugy gondolom, hogy Napoleonnak tulajdonítják azt a megbűvölő szöveget, hogy minden francia katona tarso-lyában hordja a marsalbotot, hát nálunk ez tényleg így van, mindenki marsal akar lenni a gyűlések és ankétek hadszínterein s Cicero és Demosthenesnek képzeli magát, ha a homokbödögei iskola ajtófélfáján túl még nem is fáradott a tanulás és tanulmányozás tágas mezején . . .

Ez a dolgok felszínén uszkáló felületesség azután oka nemcsak a meddőségnek, melybe a legfontosabb ügyek ily megtárgyalások után fennakadnak, de szomorú jele egyszermind annak is, ahogy nálunk a törvényes rendet és tekintélyt kezelni szokták. Nálunk nemcsak tábornok, rendőrfőnök, de rendőr is akar mindenki lenni, s így a rendeletet mindenki csak *máson kívánja* végrehajtani, mivel ilyen *más senki sem akar lenni*, — igaz, amit a miniszteri tanácsos ur mondott: Nálunk senki sem akarja a rendelethez végrehajtani! Számos komoly s közhatalósági rendelet marad így papíron.

Ahol a közrend és közjólet ügyét nemcsak a rendeleteket kibocsátó hatóság és végrehajtó közegek érzik át, hanem a nagyközönség is, ott van rend. Ahol a drágaság szanalását nemcsak főnnt, hanem lennt is szükségesnek tartják, ott üdvös eredmények mutatkoznak is. Ahol nemcsak a csirke ára és a szegény, együgyű falusi kosaras asszonyok (nem pesti értelemben!) kapzsága, hanem a nagy kartellek, cukor-, petroleumtrösztök s a pusztai „bérescsizmák” 60—80 korona ára fölötti is megértő méltánylással konszolidálnak, ott már félig utban van a drágaság szanalásának igazsága. De a bevett hazai szokás szerint tolvajt kiáltani másra, hogy én menthessem bűnömöt, nem vezet megoldó eredményhez.

A gyűlés tárgyának méltánylása s a körülmények figyelembevétele volna az, ami a megvitátott probléma megoldását eredményezné. A drágaságnál nem jöhet összehasonlításba például a berlini Kempinski-étterem a budapesti Pannoniával, — Serbán szavai szerint — mert mind a két étteremnek más publikuma van. Más körülmények és fizető képességgel.

Meg azután t. ankétező urak, ha vállaltuk a háborút, mint ahogy vállalnunk kellett ellenségeink gonosz kényszere folytán, vállalnunk kell annak következményeit is. Elmaradhatatlan egyik következmény, aminek sulya mindnyájunkat nyom, a drágaság. Amennyire csak lehet, enyhítsük közös, megértő intézkedéssel, egyebekben viseljük türelemmel annak bajait. A türelem eddig még mindig megteremte a maga illatos rózsáját, de az olyan dissonans ankétek, mint a szóban levő is, nemcsak a kérdések és nehézségek megoldását hátráltatják s okoznak benne visszavonást, de az ország közállapotait figyelő ellenséges külföld előtt is diszkreditálólag hatnak s az ellenség fogyatékos bátorságát nevelik, — minthá itt benne, a front mögött az éhhalál anyala sühogtatná fekete szárnyait. Ami pedig, bármily nehezek is a közállapotok, egyszerűen nem igaz.

Nagyobb szolgálatot tesz a drágaság megoldásának, aki az okok elfogulatlan keresése mellett a nehézségek megjavításának módozataira mutat rá. Egyik ilyen módozat lenne a takarékoság népszerűsítése, a másik pedig, amire egyik legnagyobb szociológusunk, dr. *Giesswein* Sándor egy másik drágasági ankéten rámutatott, az egyszerűbb, a vegetáriánus életmód s az ennek megfelelő növényi produktumok népszerűsítése.

Hogy ebből is meglehet élni, emellett is lehet erőt kifejteni, dolgozni, nemcsak az orvosi tudomány és gyakorlat igazolja, de bizonyítja az a körülmény is, hogy a hitszegő olaszok országának összes városi piacain nem fogy el több hus naponta, mint az egy szép budapestin magán. Falusi né-

pünk pedig ugyyszólván nagy ünnepeken s ritka családi alkalmatosságokon kívül éven át hus nélkül él. Nem hal éhen. El. „Egészséges, mint a makk.” Talán kevésbé lesz népszerű, de meg kell még az uraknak mondani, hogy én még egy éhen halt karmelita szerzetest sem láttam. Tudvalevő pedig, hogy a karmeliták rendszabályaik szerint soha sem esznek húst.

Soha se essék kétségbe tehát Lánzy kegyelmes, se Garami E. ur, a mi ipari és gyári munkásaink sem halnak éhen, dolgozni is tudnak, csak az Ur Isten a mindennapi kenyérünket adja meg s teremjen a magyar föld minél több kerti és konyhai növényt, a háboru vegetáriánus életmódjához elegendőt. Amde akkor nem gáncsolni kell a magyar föld művelőjét, hanem megértő méltánylással támogatni. Az önök jel-szava: *Leben und leben lassen!* Éljenek önök is, de engedjék, hogy éljenek az agráriusok is. Ha önök is élnek, mi is élünk, hol van akkor az éhhalál? Ubi est mors stimulus tuus — hol van az éhhalál fulánkja, melynek képét a falra festették azon a sikertelen ankéten?

Kevesebb elfogultságot, több tárgyi megfontolást s mélyebb betekintést, nem a pohár fenekére, hanem a dolgok mélyére, — mindjárt nagyobb siker fogja koronázni a magyar ankéteket is.

HIVATALOS RÉSZ.

Ideiglenes administrator. A zákányi plébánia ideiglenes vezetésével *Chapó* Albert karádi káplán bízott meg.

Dispositio. Kápláni minőségben áthelyezettek: *Koncz* János Márkóról *Zalaszentbalázra*, *Krisch* Emil Attaláról *Karádra*, *Pozsgai* Marton Zalaszegevről *Attalára*.

Pályázat. A *csömendi* róm. kath. iskolaszék a nyugdíjazás folytán megüresedett kántortanítói állásra pályázatot hirdet. A tanító évi jövedelme az 1893. évben felvett javadalmi jegyzőkönyv szerint 432 kor. és 54 fillér. (tisztán tanítói), mely összeg államsegéllyel egészítették ki. — Pályázati határidő december 18, választás a hejtszinen december 20-án délelőtt 10 órakor, az iskola helyiségében. Kérvények *Keresztes* József plébános, iskolaszéki elnök nevére *Tótszentpálra* (Somogym.) küldendők.

Pályázat. A *bazsi-i* (Zalam. u. p. Sümeg) róm. kath. népiskolához osztálytanító kerestetik. Pályázhatnak nők is. Fizetése: egy szoba s konyhából álló lakás, és kis kert a politikai község pénztárából 400 K., a püspöki uradalomból kegyadomány 8 m.² fa; a fizetés kiegyesítése államsegélyből fedeztetik. Teendői: jelenleg váltakozó tanítással a kisebb és nagyobb osztálybeliek, valamint ismétlősök oktatása, templomba vezetése és a kézimunka tanítása. A kántortanítónak a haboruból való visszaérkezése után a kisebb osztály vezetése, ismétlős lányok és kézimunka tanítása. A tannyelv magyar. Az állomás azonnal elfoglalandó. A kérvények: Plébánia Sümegcehi (Zalamegye u. p. Sümeg) címre küldendők dec. 15-ig.

Gazdaggyűlések. A veszprémvármegyei Gazdasági Egyesület 1915. évi december 10-én d. u. 3 órakor az egyesület hivatalos helyiségében *igazgatóválasztmányi ülést* tart. Targyszerűségi: 1. Énőki megnyitót. 2. Tagsági és belkezelési ügyek. 3. Az 1916. évi költségelőirányzat-tervezet bemutatása és indokolása. 4. Jelentés az egyesület 1916. évi működési tervéről. 5. Három tag kiküldése az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatóválasztmányába az 1916—18. évre. 6. Öt tag kiküldése a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének f. évi december hó 12-én tartandó nagygyűlésére. 7. Nőgrádmegyei gazdasági egyesület felterjesztése a földművelésügyi miniszteriumhoz cukorprémium érdekében. 8. A gazdasági cseledt kérdés egysége s rendezése. 9. Miniszteri leiratok ismertetése. 10. Esetleges indítványok.

A veszprémvármegyei Gazdasági Egyesület

körül Szilviának emléke idézett, megálmodott bájos, karcos alakját.

Emlékezete gyötrő, fájdalmas képet vetített révedező szeméi elé. Azt a keserves pillanatot, amikor Szilvia zokogva roskadozott édes atyja halottas ágya mellett s szivszaggató kétségbeesésében sikoltozó fájdalommal ölelte bucsuzó jegyesét . . .

— Szilvia! . . . Szilvia! . . . kiáltja forró lázában a beteg . . . ne győtorj kétségbeeséseddel! Menj, siess a dombra . . . figyelj a tengerre . . . A hajó közeleg . . . Utazom . . . Látlak már édes . . .

Kirohant a sátorból. A kaktusz-cserjék tövisei véresre sebeztek, de ő egyre futott a napragyogásban fénylő tenger felé. Véresen, kínzó lelki vágyától gyötörve roskadt össze a vörös színűre égett forró homokon. Itt találták rá ápolói.

A lázroham elmúltával semmire sem emlékezett. A beálított lelki csüggedés tele kézzel szorta ki emlékezetéből a való életből visszacsillogó képeket.

A harctéren minden két héten futárok gyűjtötték össze a haza irt leveleket. Piambaret is irt mindannyiszor. A harctéri újdonságokkal együtt újra meg újra haza küldte szerelmes lelkét, telve hűséggel, bizakodással s a közeledő viszontlátás édes boldogságával. Az utolsó levél a lazas állapotnak egyik világos pillanatában született. A gyenge kéz remegő vonásai rajza, összefüggéstelen vonalakban is hű képet rajzoltak a levelrő lelkialápotáról.

III.

A levél megerkezett. Szilvia reszketve, halálra sápadva olvasta. Ez az irás nem az előző levelek határozott, férfias vonása, nem az öntudatos, egészséges lelki élet tükrözője. Ez az ő szerelmesnek

segítséگیkiáltása . . . Aki beteg, aki ő utána epekedik s talán már meg is halt, utolsó leheletében is az ő nevét sóhajta.

A következő hajóval nem érkezett levele. Kábúlia jarta a szobákat, melyekben annyi boldog hajnal hasadt az ő fiatal életére. Könnyei elapadtak, arcan a sóvárgó vágyakozás gyötrődött, szeméből a reménytelenség fekete pusztasága sötételt s fakó, reszkető ajkán megszólalt a kétségbeesés:

— Halál . . .

De a végső pillanatban szikra lobbant a sötétségben, a kialvó reménységnek utolsó szikrája. Szilvia leült s levelet irt a hadügyminiszteriumba. A válasz nem soká késett s abból megtudta, hogy Piambaret neve nincs a halottak listájában.

Szilvia újrálélt. Hátha csak a betegség akadályozta jegyesét, hogy írjon. Van még remény s ez a bizakodás semmi esteire sem örültség. Ha beteg is, még élhet. A nagy szenvedésében miért ne lehetne ő a segítése, az ápolója. Miért ne utaznék utána? Miért ne töltené be a legédesebb kötelességet: ölelje, csókolgatva vigyázzni arra, akit a szívében hordoz.

Egész lelke a szemében lángolt. Akaratereje kibontakozott a lelki fásultság nyűgéből s ujongva, boldog hevüléssel unszolta küzdelemre a hősiességet az életorvasztó betegség . . . a halál ellen.

Másnap felkeresett egy ismerős jegyzőt s az apai házat eladta. Könnyű vétel volt, egyetlen feltétele a készpénz. Másnap már utra készült s az ősi háztól könnyes szemmel bucsuzva indult Mar-seille felé.

(Folyt. köv.)

Franciából: Gubicza Lajos.

1915. évi december hó 10-én d. u. 4 órákor az egyesület hivatalos helyiségében tartja évi rendes közgyűlést. Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitót. 2. Az 1916. évi költségeloirányzat-tervezet bemutatása és indokolása. 3. Jelentés az egyesület 1916. évi működési tervezetéről. 4. Esetleges indítványok.

A polgármester előterjesztése.

— A villamostelep házikezelése. —

A villamostelep ez év végén házikezelés alá kerül. Ez bizonyos előkészületet s megállapodásokat igényel. Az erre vonatkozó javaslatokat dr. Komjáthy László polgármester nyomatásban juttatja a városi képviselők kezébe. A javaslat szövege a következő:

Tekintetes közgyűlés!

A Villamostelep munkálatai annyira előrehaladtak, hogy a házikezelésbe vétel előreláthatólag rövid időn belül meg fog történni. Erre való figyelemmel intézkednie kell a képviselőtestületnek elsősorban az irányban.

1. hogy az átvételnél a szerződésben kikötött bizottságba a város megbízottját küldje ki és ezzel egyidejűleg felhatalmazás adandó a városi tanácsnak, hogy esetről-esetre a szükséghez képest intézkedhesek, szakértőt választhasson, esetleg a szerződés szerint megbízottként a mérnök és építő egylettől a bizottság harmadik tagjának kiküldését kérhesse,

2. a házikezelésbe vett villamosmű kezelésére ugy az átmeneti időre, mint a későbbi időre szabályok alkotandók.

E tekintetben javaslataimat a következőkben terjesztem elő:

1. az átvételhez kiküldendő megbízott mellé szakközegénként kiküldendő lenne a városi főmérnök, t. főügyész és főszámvévo, főjegyző és feljogosítandó lenne a városi tanács arra, hogy esetleg más szakértőt is meghallgasson; felhívandó lenne a Röck-gyár, hogy a régi gépek átvételéhez szakértőjét saját költségén küldje ki, mert ha ezt tenni elmulasztja, a város későbbi felszólalásait nem vehetné figyelembe.

Ezen javaslatom indoklását abban terjesztem elő, hogy a szerződés szerint egy bizottságnak joga van felelősséget vagy más jogorvoslat kizárásával megállapítani, hogy az átadandó gépek stb. megfelelnek-e a leltári állapotnak a rendes használattal járó elhasználódás leszámitása mellett és ha nem, mire kerül a pótlás. Ezen kérdés elbírálásához nemcsak műszaki, hanem jogi, számvévoeségi szakértőre is szükség van.

A külön felhatalmazást a tanács részére azért kérem, mert célszerűnek mutathatók más szakértő megkeresése is esetleg, ha nem is mérnök, egy főszereelő vagy ehhez hasonló meghallgatása; mert lehet olyan kérdés, amit egy szakavatott gépész vagy főszereelő alaposabban ismerhet, mint a mérnök szakértő. Ami a Röck-gyár meghívását illeti, feltétlenül elengedhetetlennek tartom a jelenlegi 3 gép átvételénél. Ugyanis a gépeken a hiányok konstatáltak, a Röck-gyár is megvizsgálta szakértőjével a gépeket és ezen saját vizsgálata alapján tette meg elfogadott ajánlatát a régi gépek átjuttatására. Már most, ha időközben olyan hibák vannak, melyek a Röck-gyár vizsgálatakor nem voltak meg és amelyek nem a rendes használat folytánáltak elő, vagy a használat alatt a szokásos javítások az üzemből ceg nem teljesítette, úgy mint kötelessége lett volna: ez esetben természetesen a Röck-gyár azokat nem fogja nekünk ingyen megjavítani, hanem mint pótmunkákat felszámítja. Mivel pedig a ceg ugy köteles átadni az egészet, amint a leltár felülneti és mivel a szerződés szerint a gépeket jókarban köteles volt tartani, mert összes szerződési kötelezettségei fennállottak, — kivéve a bővítési kötelezettség — kétségtelen, hogy amit a Röck-gyár, mint pótmunkát felszámít, azt nekünk az üzemből ceggel szemben is fel kell számíttatnunk.

Tehát a Röck-gyár mintegy ellenőrző szakértő fog — ez esetben a város javára — közreműködni, már a saját érdekében is.

Szükséges a Röck-gyári szakértő kiküldése azért is mert fűtő és kenő anyagok átvétele is kikötött a szerződésben.

Ezen anyagok pedig az új gépnél is használva lesznek, tehát a Röck-gyárnak nyilatkoznia

kell ezekre is, nehogy később a jótállási idő leteltével ezen anyagokat okozza.

2. Az átmeneti időre ruházza fel a képviselőtestületi közgyűlés teljes joggal a külön e célra alakítandó igazgatóságot.

Ugyanis a városi üzem semmiben sem különbözik az ilyenfajta kereskedelmi üzemtől, kivéve, hogy nem tisztán jövedelemre, hanem a közönség és a város előnyére, javára dolgozik. Ebből következik, hogy az üzem nem szabad bürokratikus formába bujthatni, hanem a való élethez igazítva kell annak hozzáértő és alkalmas igazgatást adni. Egyébként is a háború kellő közepében igen sok nehézségbe ütköznek a végleges megoldás. Jobb tehát, ha átmenetileg oldjuk meg a kérdést és a szerzett gyakorlati tapasztalatok alapján végleg be fogunk rendezni. Jobb ez a személyzet szempontjából is. Meglátjuk, ki milyen használható egyén és később eszerint határozhatunk.

Szükséges azonban feltétlenül, hogy megalakítsuk azt a szervet, amely rendelkezik, intézkedik és amely felelősséggel is tartozik. Ezzel egyidejűleg azonban határozni kell a felett is, hogy a régi villamos ellenőrző bizottsággal mi történjék, maradjon-e vagy sem és ha igen, mi legyen a jogkör, mert két rendelkező egy üzemben nem lehet.

Nézetem szerint célszerű lenne ezen megalakítandó igazgató szerv hatásköréhez a vízvezeték is áttartani, mert a kettő között öketlenül a kapcsolat be fog állani. Ugyanis a nappali, ezután igazi nevén ipari üzem, csak ugy tartható fenn, ha van, aki az üzem által termelt áramot fogyasztja.

Ha tehát a villamos üzem azt mondja, hogy hajlandó a vízvezetéknek az előző év számitásai szerinti egységárbán köbméterenkint a vizet szállítani, ez esetben a vízvezeték semmivel sem fizet többet, (mert hisz egyremegy, akára aijai szénért stb., akár villamosáramért fizetek) viszont a vízvezetéknel személyzetmegtakarítás lesz, mely a villamos üzemnél felhasználható gazdaságosan és ezzel meg van oldva az ipari áram. A vízvezeték akkor fogja használni az áramot, mikor mások nem használják nagyon, tehát a villamosgépek mindig produktív célra termelnek.

Ezen kitérés után célszerűnek javaslom a közgyűlés megalakítandó Veszprém város vízvezeték és elektromos üzemének igazgatóságát.

Ennek tagjai lennének: elnöke a polgármester; jegyzője a v. főjegyző, tagjai: tisztai főügyész, főszámvévo és főmérnök, ezenkívül, hogy az autonóm tagok többségben legyenek, a közgyűlés által az egyéb bizottsági tagokkal együtt választandó 6 tag.

Alina tehát az igazgatóság 11 tagból.

A városi főmérnök lenne az ügyvezető direktor.

Az igazgatóság ügyrendjét, üléseit stb. egyelőre maga határozná meg; természetesen mindkét üzem felelős vezetője elsősorban a főmérnök lenne.

Az átmeneti időben az alkalmazottakat az igazgatóság venné fel, általában gyakorolná mindazon jogokat, melyeket a keres. törvény az igazgatóságokra ruház, azzal a kivétellel, hogy az igazgatóság „csak mint testület határozhat, rendelkezhet, egyes igazgatósági tagnak csak az a jogkör, amit az igazgatótestület rá ruház.”

Az igazgatóságnak, mint testületnek, utalványozási joga nincs, hanem javaslatot tesz a tanácsnak v. polgármesternek az utalványozásra, mert a szabályrendelet szerint ezek az utalványozó hatóságok.

Az igazgatóság azután ossza fel a munkát maga között.

Hogy az igazgatóság tagjait munkájukért javadalmazza-e a közgyűlés, ez a képviselőtestületől függ. Nekem az a véleményem, hogy a tisztajövedelemből lehetne adni az igazgatóságnak ép ugy, mint a kereskedelmi társaságok egy részénél van.

A választott tag éppen olyan felelősséggel tartozik, mint a tisztviselő tag és ezen minőségében — ugyanazon szabályok alatt áll, mint a tisztviselő tag.

Ami a jövő szervezetet illeti, nézetem szerint nem kell más alkalmazott egyelőre, mint egy főszereelő, egy szereelő, egy gépész egy gépezés és három gépajelő, egy könyvelő vagy számitás egy pénzbeszedő (lelvasó), egy egységessített raktáros (villany, viz, és egyéb anyagkezelés), napszamosok. Ezek direktora a főmérnök.

A főszereelő, gépész, számitás, pénzbeszedő (aki a vízvezeték díjakat, személpénzt is szedheti)

a raktáros, majd idővel esküt tett alkalmazottak lesznek nyugdíj-igénnyel. Ezek azonban az átmeneti időtúl eső kérdések, melyekre indoklatot elő nem terjesztem jelenleg. Ezt a gyakorlatot fogja megmutatni és az igazgatóság lesz hivatalva javaslatot tenni.

Ami a pénzügyet illeti a felügyelőbizottság, azt itt a tanács, a pénzügyi bizottság fogja ellátni, mert a költségvetés és zarszamadas (mint eddig is a vízvezetéknel) az évi költségvetés és zarszamadas egy részét kezezi.

A penzkezelés a penztárban történhetik, külön száknapióval, mint „Villamos üzem száknapiója” és „Villamos üzem penztára”, az összes könyvvitel pedig a számvévoeségnél.

Jelentésem végén meg arra óhajtok rámutatni, hogy ha az igazgatóság feladatát átértve törekedni fog kellő fogyasztókat szerezni a városban, ügyesen behoza az utalványrendszert; ha a Balaton-parttal is jó összeköttetést létesít, (mert hisz ott nyáron kell a villamosáram leginkább) ha ipari és mezőgazdasági célokra (favágás, nyáron cséplés stb.) jutanyos tud áramot adni, semmi kétségem aziránt, hogy a városi telep virágzásának indul és nem csak az egyes polgarok világítását kényelmét mozdítja elő, nem csak fokozatosabban jobb közvilágítást adhat, hanem mint komoly ipar-és mezőgazdasági fejlesztő tényező fog közreműködni és ezzel a város közjóvedelmeit szaporitva, áldados és hasznos munkát fejthet ki.

Veszprém, 1915. november hó 24-én.

Dr. Komjáthy László s. k.,
polgármester.

A városi villamosművek házikezelésben.

Dr. Komjáthy László polgármester ur, a „Veszprémvármegye” folyó évi november 28-án megjelent 48. számában közzétette azon jelentését, melyet a városi villamosművek házikezelésbe vétele alkalmából a legközelebbi városi közgyűlés elé terjeszt.

Ennek a jelentésnek hirlapi közzététele bizonyára a városi közönség figyelmének és bírálatának felhívása céljából történt s így nem veszi rossz néven nekem a polgármester ur, ha a jelentésben tervezett intézmények jogi természetét a városi képviselőtestület szempontjából már ezuttal jóindulatu kritika tárgyává tenni megkísérlem.

Az átvétel mikéntjére nézve a polgármester ur jelentése ellen észrevételem nincs, ehhez hozzászólni kellő szakismeret és a szerződések tüzetes tanulmányozása nélkül nem is lehet.

Foglalkozom tehát a polgármesteri javaslattal csupán abból a kérdésből folyólag, mi történjék az átvétel után.

Az átvétel után következnek a polgármesteri javaslat szerint „az átmeneti időszak.”

Mi szükség van erre? A háború kelő indok, mondja a polgármester ur. De hát akkor mért sürgős az átvétel a háború alatt? De egyébként is, lehetséges-e békében más előfeltételek alatt tartani üzemben ily vállalatot, mint a háború alatt? Az üzem terjedelme a béke visszatérte után kétségtelenül növekedni fog, de az igazgatás, szervezés mikéntjére háboruban s békében ugyanaz.

És meddig tartana ez az átmeneti időszak?

— erre a jelentés választ nem ad, mert az okból ugyan, amelyért kreáltak, arra lehetne következtetni, hogy a háború tartamára; — amde azok a feladatok, amiket a polgármester ur jelentése utolsó bekezdésében az ad hoc igazgatóságra hárítani óhaj, ugyancsak tartós időt kívannának.

De hát legyen átmeneti.

Javaslati főresze oda irányul, hogy a közgyűlés az átmeneti időre ruházza fel teljes joggal a külön e célra alakítandó igazgatóságot.

Ez ugy vélem, szabályrendelet alkotásával fogna tenni, mert hisz pl a villamosáram díjainak beszedése, ha közadak módjára tervezetilek — házikezelés mellett ugyancsak szabályrendelettel szervezendő. Erről azonban a jelenies bővebben nem nyilatkozik, lehet, hogy ez is az „igazgatóság” jogkörébe óhajja utalni. Hogy az áramdíjak egységárbán felmérése vagy leszámitása hova fog tartozni, — erről sem tájekozi. Am lehetséges, hogy e tekintetben nem celi-za a polgármester ur a képviselőtestületet összes befolyásának és jogainak letételére kötelezni, — épen ezért ezt a kérdést csak mint eddig nyit kérdést vezetem fel. Az én tulajdonképeni kifogásom az igazgatóság összeállítása, a városi hatósági szervei közé

való sajátlagos beillesztése és javadalmazása ellen irányul:

A polgármester ur javaslatára szerint tagjai lennének az igazgatóságnak a polgármester, főjegyző, t. főügyész, főszámvevő és főmérnök — ezenkívül 6 képviselőtestületi tag.

Érdekes, ahogy a polgármester ur javaslatára sorsát a pénzügyi jutalommal ellátandó képviselőtestületi tagoknak az igazgatóság tagjai közé felvétele által biztosítani, sőt azok többsége által az autonóm közegek tulsúlyát garantálni akarja.

Többségben vannak. Igen, csak hogy pár sorral alább kimondandó, hogy utalványozási joga az igazgatóságnak nem lévén, az a tanácsnak, vagy polgármesternek csak javaslatot tehet az utalványozásra. Vagyis, ha a tisztviselő tagok az igazgatóságban leszavaztatnának — a tisztviselő, mint a tanács tagjai vagy a polgármester az igazgatósági határozatok végrehajtásánál, tehát az utalványozásnál vétőjogot gyakorolhatnak.

Az autonóm közegek többsége ekként ugyan-csak kétes értékkel bír.

Azt mondja a polgármester ur, hogy ez a kereskedelmi vállalatot vezető igazgatóság a kereskedelmi társaságok mintájára volna felruházandó azokkal a jogokkal, amelyeket a keresk. törvény az igazgatóságokra ruház.

A jelentés szerint felállítandó ezen igazgatóság jogkörének és szervezetének a ker. törv. által alkotott igazgatóságok jogi helyzetével való összehasonlítása nem szerencsés — sőt mondhatnám merész, — s ez az összehasonlítás késztet engem főként a kritikára.

A kereskedelmi törvény (189. §.) az igazgatóság tagjait alapszabály — vagy törvényellenes cselekedeteik által okozott károkért nemcsak egyetemleges felelősséggel terheli, — amit a polgármesteri javaslat ekkora határozottsággal nem állapít meg a villamos igazgatósággal szemben, de ezenkívül ellenőrző tényszerűket rendel melléje a felügyelőbizottságban és közgyűlésben s végre az egész társaság feletti felügyeleti joggal látja el a kir. törvényszéket.

Valjon miként véli ezeket a garanciákat csak megközelítőleg is elhelyezni a polgármesteri javaslat a villamos igazgatóság körül?

A felügyelő-bizottságot a javaslat szerint a tanács és a pénzügyi bizottság fogja helyettesíteni.

Erre csak azzal a kérdéssel felelhetek, hogy el tudna-e képzelni a polgármester ur oly penzintézeti felügyelő-bizottságot, melyben az igazgatóságnak csak egyetlen tagja bent ülhesen? Az ellenőrzőt igazgató — az ellenőrző felügyelőbi-zottságban.

Már pedig a villamos igazgatóság közé helyezendő főtisztviselők — kiknek az igazgatóságban elérhető tulsúlyára fentebb már rámutattam — jóformán mindannyian tagjai a tanácsnak s részben tagjai a pénzügyi bizottságnak is. Ugyanaz a főszámvevő készítené pl. az igazgatóság mérlegét (számadását), aki azt a költségvetésbe és zárszámadásba beillesztené, tehát saját magát lenne kénytelen ellenőrizni.

A részvénytársaságok és szövetkezetek közgyűlését a képviselőtestületi közgyűlés — megengedem — helyettesítheti; ámde itt sem halgathatom el, hogy a villamos művek igazgatása annyi szakismeretet feltételez, hogy örvándhetünk, ha a képviselőtestület tagjai között 6 fly egyén akad, ezek pedig bekerülnek a villamos igazgatóságba s természetesen az ezen igazgatóság működését ellenőrző közgyűlésben bírálati és szavazati joggal nem bírnának.

És végre hol marad a kereskedelmi társaságok felügyeletében nélkülözhetetlenek bizonyult törvényszék? mert nem hiszem, hogy a városi villamos és vízvezeteki vállalatot a polgármester ur cégjegyzetnie ohanjtáná.

A polgármester ur villamos igazgatósága csak annyiban hasonlítana a ker. társaságok igazgatói-hoz, hogy ezek is, azok is jutalékot kapnának a tiszta jövedelemből.

Egyébként nem hiszem, hogy erre az igazgatóságra egyáltalán szükség lenne. A vízvezeték meg volt nélkül. Ámde ha csakugyan szükséges, alakítsák meg a képviselőtestület *ahhoz értő, szak-lismeretekkel bíró* tagjaiból s adja hozzá a város szakterfát, a főmérnököt. A többi kisméretű fő-tisztviselő és első sorban pedig a polgármester ur, akinek kiváló tehetsége és buzgalma, valamint körültekintő sokoldalúsága előtt velem együtt az egész város közönsége kalapot emel, legyenek a tanácsban és egyéb hivataluknál fogva őket megillető helyen ellendőt és felügyelői ennek a villa-

nyos bizottságnak, vagy ha jobban tetszik igazgatóságnak.

A pénzügyi külön jutalmazás gondolatát pedig éppen nem tartom szerencsésnek. A tisztviselők hivatali munkát végeznek az igazgatóságban is, tehát nincs ok az egyébként is odiosus külön jutalomra. A képviselőtestület tagjai között pedig bizonyára akadnak önzetlen férfiak, kik e tiszt-ségre díjtalanul is vállalkoznak.

De más okból is eilenszenves a külön jutalék.

Ugyanis a polgármester ur által jelentése utolsó pontjában a villanyosművek fejlesztésénél feladatul kitűzött törekvések közül hiányzik a vilá-gítás olcsóbbá tétele. *Pedig ez közhaj.*

Mint ahogy azonban az olcsóság rendszerint nem eszköze a tiszta jövedelem fokozásának: — a tiszta jövedelemből való jutalékosztást az olcsóbb vilá-gítás egyik akadályának tartom.

Ezek volnának nagyjában az én észrevé-teleim.

Vajha sikerülne velük Veszprém város köz-zönségének az utóbbi időben fontos ügyekben is szunnyadozó érdeklődését ez iránt a nagy hord-erejű — mondhatnám eiletvegő kérdés iránt felkelteni.

Juraszek János.

Veszprémi tisztviselők egyesülete.

— Szövetkezés a drágaság ellen. —

Mult számunkban ismertettük azt a nagy-szabású mozgalmat, melyet vármegyénk gazdasági egyesülete kezdeményezett s amely mozgalom arra van hivatva, hogy a termelők és fogyasztók érde-keinek összekapcsolásával a mai drágaság óriási terhe alól főképen a városi tisztviselői kart föl-szabadítsa. A mozgalom élén a gazd. egyesület vezetője, megnevezve *Hunkár Dénes* főispán, dr. *Bibó Károly* vármegyei főjegyző s *Kajdacsy Endre* gazdasági egyesületi titkár állanak. Állásuk, nevük, ügybuzgalmuk jó biztosítéka a komoly tö-rekvésnek s céltudatos munkának. Amire vállal-koztak, bizonyára nem is engedik megakasztani a fele uton, hanem hajtó energiával irányítják a cél felé, a várva-várt sikerhez, a megvalósuláshoz.

Névaláírásukkal meghívót intéztek a vesz-prémi köz- és magántisztviselőkhöz, orvosokhoz és ügyédekhez s jelezték a mozgalom fontos célját, értekezletre hívták őket november hó 29-én d. u. 4 órára. Az értekezlet megelőzőleg egy szűkebb bizottság, dr. *Bibó Károly* elnöklésével, megállapította a nagy értekezlet elé terjesztendő alap-elveket. Ezek közül különös fontossággal, mond-hatnók elvi jelentőséggel bír a tisztviselők egye-sületének megalakítása. A tisztán tisztviselői szö-veket csak olyan érdektársulás, mint bármely más foglalkozású egyéneké. Ez magához vonhatja bár a tisztviselők java részét, ki is elégti azoknak anyagi érdekeit, de sehol, senki előtt nem képviselheti a tisztviselői kar egyetemét. Nem képvisel-heti annak erkölcsi s számbeli súlyát, mert hiszen csak egy része, egy magánérdeklő célra egyesült része a nagy egésznek.

A tisztviselői kar — össze szöve oly sok fontos államkormányzati, közigazgatási, közgazda-sági, közoktatási munka teréről — ugy szerezhethet tekintélyt s megszerzett tekintélyét, erkölcsi súlyát ugy érvényesítheti a tisztviselői kar javára, ha egyesületbe tömörül. Ez az egységes tömörülés azután a benne rejlő erőt valamennyiük, vagyis a közösség javára érvényesíti s ha az egyesült tiszt-viselői karból csak egy töredék alkot is — mondjuk — szövetkezetet, e rész mögött már ott áll maga a nagy egész s védi céljában, irányítja törekvé-sében. A legelső dolog tehát az, hogy a tisztviselő-k s mindazok, akik hozzájuk csatlakoznak, egyesületet alkossanak. S ez a megalakult egye-sület alkossa meg azután saját kebelében a fog-yasztási szövetkezetet olyan szervezetben, aminőt a tisztviselők mai helyzete igényel s a közvisz-nyok a siker jegyében ajánlanak.

A delután értekezlet nagyon népes volt. A veszprémi értelmiségnek egyetlen munkaköre

sincs, amelyet nagy részben a vezetője s még sok más tagja ne képviselt volna. Ez értekezletet dr. *Bibó Károly* nyitotta meg. Rámutatót a tiszt-viselők súlyos helyzetére s világos okfejtéssel ju-tott el az egyetlen segítő eszközhöz: az egyesülés-hez s a fogyasztási szövetkezet megalakításához. *Kajdacsy Endre* részletesen vázolta a Gazdasági Egyesület mozgalmát, terveit, a tisztviselői egye-sület s szövetkezet megalakításának sokoldalú hasz-nát. Megismertette a szövetkezet alapításának két-féle módozatát is. Egyik a Hangya kötelékében való szervezkedés, amely esetben a szövetkezetet a Hangya irányítaná, a másik az önálló szövetkezés, amidőn a tisztviselői kar a maga erejére támasz-kodhatik.

A tisztviselői szövetkezet megalakításának szükséges voltát megvitatták. Szóltak ellene is, mellette is. Dr. *Komjáthy László* polgármester a megalakulás időpontját nem tartja alkalmasnak. A drágaság ellen kiadott újabb miniszteri rendelet a hatóságnak jogot ad a közéletmezési cikkek rekvirálására. Ezzel a város módot nyújthat arra, hogy a szükséges élelmicikkek fogyasztásra ke-rüljenek s ily módon a fogyasztók tömegében már a tisztviselők is bele vannak foglalva. Egyébként a mozgalmat meleg érdeklődéssel kíséri.

Dr. *Bibó Károly* szerint a hivatkozott min-rendelet megvalósítása nem szól a szövetkezés ellen. Sőt ez a szövetkezet csak segítségére lesz a hatóságnak, amennyiben a tisztviselők részére juttatott cikkeknek szétosztását elvégzi s ily módon mintegy raktározó helye lesz a rekvirált cikkek egy részének.

Suly László szivesebben látna olyan szövet-keztést, amely az összes fogyasztókat magába fog-lalná. *Kajdacsy Endre* szerint a Gazdasági Egyesület ily nagy tömeg ellátását nem vállalhatná magára.

Csajághy Károly a tisztviselői kar kívánóságát fejezte ki. A háboru alatt egyedül a tisztviselői kar volt kitéve a több oldalú kizsákmányolásnak. Frontot csinált ellene mindenki, aki csak eladásra dolgozott. Csináljanak frontot a tisztviselők is. Legyen bennük energia s összetartó akarat. Ha a célt s a szövetkezet megalakítását komolyan akarják, sikerülni fog. A tisztviselők, illetve közép-osztálybeliek szövetkezete mellett foglal állást. Fel-szólalását közhelyeslés kísérte.

Erre az értekezlet kimondotta, hogy a „Vesz-prémi Köztisztviselők Egyesületét” minimális tag-sági díj mellett megalakítja. Az egyesületnek első feladata az lesz, hogy fogyasztási szövetkezetet létesít. Egy részvény 20 korona. Hogy a Hangyá-val, avagy önállóan történjék-e a szövetkezés, azt egy szervező bizottság állapítja meg. Ugyanez a bizottság állítja össze az alapszabályok tervezetét is. A bizottság tagjai a vármegye részéről *Hunkár Dénes* főispán, dr. *Véghely Kálmán* alispán, dr. *Bibó Károly* főjegyző; a város részéről dr. *Óvári Ferenc*, dr. *Komjáthy László* polgármester, dr. *Horváth Béla* főjegyző; a gazd. egyesület részéről *Kajdacsy Endre* titkár s *Halmi Nándor* gazd. fel-ügyelő; a tisztviselői karból: *Czövek István*, *Csajághy Károly*, *Csakány Sándor*, *Farkas Dezso*, *Fodor Lajos*, *Gubicza Lajos*, *Horváth Iván*, *Horváth Károly*, *Jóga Mihály*, *Juraszek János*, *Kletzár Miksa*, *Korai Arnold*, dr. *Pillitz János*, *Popper Samu*, dr. *Sándorfi Kázmér*; a nyugdíjasok közül *Császár Gyula* csendőrszázados s *Szász Ferenc* tanító.

Az értekezlet megbizta a vezetőséget, hogy az egyesület s a szövetkezet ügyét siettesse s min-előbb kész eredmény bejelentésére hívja össze a tisztviselőket.

A város s a fogyasztási szövetkezet.

A veszprémi tisztviselőknek azt a komoly szándé-kát, hogy egyesületbe tömörülve fogyasztási szö-veket alakítsanak, némely körökben idegen ér-zéssel fogadták. Majdnem az a fellegős száll szembe a tervezéssel, hogy a hivatalos hatóságok talán nem is támogathatnak olyan szövetkeztést,

mely voltaképen elkülöníti magát a fogyasztók körétől. Hogy másutt nem így gondolkoznak, bizonyítja a nagybecskereké példa, melyre a Gazdaszövetség 95—96. számában akadunk. Idézünk belőle: „Nagybecskerek város tisztviselői és alkalmazottai a mindinkább növekvő drágaság hatása alatt már két évvel ezelőt alakítottak egy városi beszerzési és fogyasztási szövetkezetet a város támogatásával. A szövetkezet célját már a háboru előtt is elérte, mert az összes árucikkeket tetemesen olcsóbb árban volt képes a tagoknak nyújtani, mint a többi üzlet, de a szövetkezes igazi áldása csak a világháboru keserves napjaiban mutatkozott. Mikor a város lakossága alig jutott bizonyos árucikkhez, a szövetkezet tagjai el voltak látva, mindennel. A szövetkezet agilis vezetősége, élén Jankó Ágoston udvari tanácsos, alispánnal, fáradhatatlanul dolgozott, hogy a tisztviselők hiányt ne szenvedjenek. A beszerzett árukat a tagok között egyenletesen és a valódi szükség mérvéhez képest osztották el, miáltal elértek, hogy volt lisztjük a új termésig. A tisztviselők felismerték a szövetkezet fontosságát és tömegesen léptek be annak kebelébe. Háboru előtt a tagok száma 250 volt, ma már meghaladja az 500-at. A szövetkezet 20.000 korona befizetett üzlettrésszel dolgozik és ezzel a csekély alapítókéval az elmúlt évben kétszázharminc ezer korona forgalmat ért el.”

H I R E K.

— **Adományok.** Bibornok megyéspüspök ur Ó Eminenciája a m. kir. 7-ik honv. tüzérezred özvegyei és árvai javára rendezendő művészestély céljaira 200 koronát küldött a pótüteg parancsnokságához.

A székeskáptalan ugyancsak 200 koronát adományozott erre a jótékony célra.

— **Kisebbség feladása.** Bibornok megyéspüspök ur Ó Eminenciája megbízásából Kránitz Kálmán felszentelt püspök szombaton a székesegyházban a papnevelő-intézet harmad- és negyedik éves növendékeinek feladta a hajkoronát és a kisebb rendeket.

— **A veszprémi Oltáregylet** ma, vasárnap tartja havi szentorját. Ezúttal is kéri a tagokat, hogy minél számosabban megjelenjen sziveskedjenek.

— **Adomány.** A veszprémi Szent Vince-egyesület Reiner Gyula apátkanonok úrtól 300 K-t kapott, hogy azt karácsonykor a szegényei közt szétossza. Meglesz. Hálas köszönet a szegények nevében. Az elnökség.

— **Katonai kitüntetések.** Ó felsége a király a következő kitüntéseket adományozta vitéz házi-ezredünk hős katonáinak: Hadidiszti ményes III. p. katonai érdemkeresztet kapták: Takách Lajos, Erlgelbach Adolf századosok és Vörös János főhadnagy a 7. h. t. ügyezrednél. **Legfelsőbb dicséret elismerésben** részesültek: Székely Jenő 7. h. t. a. ezred főhadnagy, Kemény Alajos és Schlemmer Ödön századosok, Jaroch Béla főhadnagy, Greiner Ármán szolg. kiv. viszonybeli főhadnagy, dr. Nagy Ferenc, Heller Miklós és Kardos Rezső népf. főhadnagyok, Pohl Vilmos hadnagy, Neumann Árpád tart. hadnagy, Csollány József és Bartlik József tart. hadapródk, valamennyi a 31. h. gyalogezrednél. **Koronás arany érdemkeresztet a vitézségi érdem szalagján:** Dratsay Dezső 7. h. a. e. beosztott népf. állatorvos, **arany érdemkeresztet a vitézségi érdem szalagján** pedig Havas József 7. h. t. a. e. tart. állatorvos kapott. **I. oszt. ezüst vitézségi érdem** kapott dr. Gergely Ernő 7. h. t. a. e. tart. hadnagy.

— **Ferenc-nap.** A helybeli Katolikus Kőr ez idén is meleg szeretettel ünnepelet nagyra-becsült világi elnökének, dr. Csolnoky Ferencnek névünnepe. A Kath. Kőr tisztii kara dr. Rada István prelátkanonok egyh. elnök vezetésével kereste föl az ünnepeletet s őszinte szavakkal tolmácsolta a kőr tagok szívből eredő jó kívánatait.

— **Az angolkisasszonyok gyászja.** Mater Bóta M. Iona, polgári iskolai tanítónő, életének 26. évében december hó 1-én az örökkévalóságba költözött. Bevonult lelke abba az országba, amelynek előjvetelért sokat imádkozott, dolgozott és szenvedett. Pénteken délután temették nagy részvét mellett. Nyugodjék békében!

— **A városi tanács rekviráló joga.** Az árdrágító visszaélések ellen kiadott 4207. sz. rendelet a vármegyei s városi hatóságoknak kivételes jogot biztosít arra nézve, hogy közfogyasztási cik-

keket rekvirálás útján is biztosíthassanak. A városi hatóság arra kérte a belügyminisztert, hogy ezt a kivételes jogot Veszprém város tanácsának is adja meg. Azért nem a polgármester részére kéri ezt a jogot, mert a közlelmzés korlátlan intézését a képviselőtestület a tanácsra bízta s így leghelyesebb, ha a rekvirálási jogot is ugyanaz a forum gyakorolja. Ezzel a városi hatóság a drágaság csökkentését óhajtja elérni, mert az a tapasztalata, hogy a maximális ár megállapításának csak azon cikkeknél volt ármérséklő hatása, amelyeket a hatóság tudott forgalomba hozni. A város ezzel a joggal nem visszaélni, hanem használni akar s bizonyára meg is lesz a jó eredménye.

— **Megyegyűlés.** Veszprém vármegye törvényhatósága f. hó 13-án rendes közgyűlést tart. A tárgysorozat ötvennégy pontból áll.

— **Hets Pali sirja.** Megérdemli, hogy megemlékezzünk róla, hisz közöttünk élt, szerettük, s most ott nyugszik idegen földön, a hősök mezején. — Keletgaliában. Ezer gondolat közepette érkezünk ez év október 21-én zászlóaljunkkal Galya-Rostockije község keleti kijáratához, hogy részt vegyünk Novo-Aleksinec felől támadó oroszok visszaverésében. Ott egy pillanatra megállottunk. Századom ép az ut elágazásánál időzött, melynek szögében egy Szűz Mária szobor jelezte a nép ájtatosságát. Közvetlen a szobor mögött egy szép nagy új fakereszt, melyre a reá égetett név „Hets Pál” szemembe ötlött. A többi tintaironnal volt írva, elmosódott, nem is volt időm a homályos betűket böngészni, de az első látásra megdöbbent a szívem, hogy nemes barátom és volt iskolatársam Hets Pali honvédszázados fekszik-e ott. Biztosat nem tudhattam meg, mert tovább meneteltünk. Nehéz nap volt a 21-ike, mely áthúzódott 22-ikére is. A „Hets Pál” felírás a keresztnek csak nem tudott eszemből kimenni. Pár nap múlva találkozom egy, szintén volt veszprémi iskolatárssal, ki sajnos, sejtelmem igaznak mondotta. A harci zaj némileg elnémult, volt egy kis időm. Visszamentem a Szűz Mária szoborhoz. Addigra már a régebbitől jobbra s balra friss hantok voltak, egy 26-os és egy 76-os hős szegődött társul Palihoz. **Kopácsy József százados.**

— **A szegények fája és cipője.** Ezt a jótékonyági mozgalmat maga a városi hatóság kezdeményezte s minden jóérzésű polgártársunk örömmel üdvözölte. Azt is örömmel jelenthetjük, hogy a szegény családok megsegítése a közeli időben folyamatba jön. A városi képviselők közel hatszáz összeírási lapot adtak át a polgármester kezébe. Ezeket a polgármester sürgősen összeállította s hogy a célt mennél hamarabb megvalósíthassa, maga is napokon át segédkezett. November 27-re már összehívta a hat kerület bizottsági elnökeit s megállapították az alapelveket. A polgármester azt óhajtotta, hogy az összeírt családok lehetőleg mind részeseüljenek valamelyes segítségben. Azok a családok, akik tűzfát kértek, fél-fél kocsi fát kapnak. Cipőt pedig csak 6—12 éves iskolás fiuknak és leányoknak juttat. Kiosztás alá jut körülbelül 250 kocsi fa s 300 pár gyermek-cipő. Ezenkívül kiutalt a polgármester a szegényházból hatvan ebédet s több leánygyermek részére ruhaszövetet vásárol. A hadbavonultak családjaírók az erre a célra gyűjtött összeg felhasználásával a múlt évben választott bizottság gondoskodik. A kiosztandó fa és cipő értéke eléri a tizenkétezer koronát. Maguk a képviselők közel 4000 K-t gyűjtöttek erre a célra. A város megkeresi Nagy László őrnagyot, állomásparancsnokot, aki már oly sok jóindulatot tanusított Veszprém város iránt, hogy néhány cipészt sziveskedjék átengedni a szegény gyermekek cipői egyrészenek elkészítésére. A többi helybeli iparosok készíttik. A hatóság a tűzifa befuvározására is katonai s magánfogatokat kíván megnyerni s egyuttal a városi fogatokat is rendelkezésre bocsátja. Így majd városunkban sok szegénynek lesz kedves karácsonya s elmondhatjuk, hogy kevés város juttat ekkora segítyt szegényeinek.

— **Jegyzői értekezlet.** A veszprémi járás körjegyzői Kerényi Andor főszolgabíró elnöklele alatt tegnap értekezletet tartottak, melyen több érdekes dologról határoztak. Így megállapították a hatósági árakat december 15-től január 15-ig a járás területére. Megbeszéltek azt is, vajjon szükség lesz-e arra, hogy az életszükségleti cikkek rekvirálásához a kormányhatóság felhatalmazását kikérjék. Szó volt a ló és a járművek (szekerek, kordék, kutyatyaligák, kéziszanok, ródlik, bivalyfogatok és bivalyszánok) osztályozásához szükséges előkészületek megtevéséről. Megállapították, hogy a cukorárakhoz szállítási díj címen mekkora

összeget lehet hozzászámítani. A járásbeli gazdák tavaszüzletükélete is szóba került. Az értekezlet elhatározta, hogy mindazokat, akiket bármilyen okból a népfőkező szolgálat alól felmentettek, különös gondallal ellenőriztetik, vajjon dolgoznak-e? Visszaelész esetén az illetők behívása iránt lépéseket tesznek. Gondoskodás történt még, hogy a hidegebb idő beálltával a községi jegyvermek jegkeszietje biztosíttassék.

— **Honvédtüzéreink művészestélye.** Városunkban még eddig soha nem tapasztalt érdeklődés mutatkozik a honvédtüzérek f. hó 11-én rendezendő művészestélye iránt. Alig egy-két napja, hogy a község az előkészületekről tudomást szerzett és páholy, ülőhely már csak igen korlátolt számban kapható. Részletes műsört a rendezőség eddig nem adott, de ha igazak a hírek, melyek minden titkiföldözás dacára kiszivárogtak, akkor biztosnak tekinthető, hogy az est erkölcsi és anyagi sikere szenzációs lesz. A művész-estély-tiszta jövedelmét az ezred elesett hősei után maradt özvegyek és árvaik részére létesítendő alaphoz csatolják.

— **A Veszprémi Ismeretterjesztő Egyesület** mult hét szombatján a cs. és kir. tartalékkorhazban megint tartott szórakoztató előadást. Ezen előadás a kórházhoz beosztott tisztnek kívül megjelentek Nagy László őrnagy pótzászlóaljparancsnok, dr. Óvári Ferenc orsz. képviselő stb. A sebesültek élvezettel hallgatták a szép előadásokat.

— **A kaszárnya csatornázása.** Az új honvédkaszárnyától a Zuschmann-féle vendéglőig csatorna épül. Régi s közérdekű terv valósul meg ezzel. A polgármester közbenjárása folytán itt is Nagy László őrnagy, állomásparancsnok sietett a város segítségére. Katonákat adott a csatornázások elkészítésére, továbbá kőműveseket, napszámásokat s fogatokat. A város adta a cementcsöveket s a szükséges cementet s egyuttal a honvédlaktanyát mentesítette a csatornájáért.

— **A város rendezése.** A tanács a háborus időben is foglalkozik utcarendezéssel. A munkálatot a mérnöki hivatal vezeti nagy ügybuzgalommal. Rendezték már a Szt. Margit-híd környékét csatornázással s utcafeltöltéssel. Ujabbban is több utca csatornázását is tervbe vették s a tervezetek a legközelebbi közgyűlés elé kerülnek. E tervek szerint legelsőben a Jeruzsálemhegy- s a Kerekes-utcákra kerül a sor s ezzel megszűnik a közegészségellenes szokás, hogy a házi szennyviz az utcák folyókáját piszkítja. Különösen dicséretet érdemel a városi hatóság gondoskodása, hogy a Cserháton csatornázattja s rendezteti az ugynevett Girisics-dombot s befödeti azt a város csufító, szennyes árkot, mely a Kerekeskut-utca szennyvizét a Malom-utca árkaiba vezeti. Nagyon helyes dolog ez, mert igazán itt az ideje, hogy a külső városrészek is lássanak valamit a szepítő városrendezésből.

— **Kenyérgyár.** A nagy fahiány miatt a pékek sokat panaszkodnak. Attól félnek, hogy a sütemet be kell szüntetniök. A város anyni faval nem rendelkezik, hogy valamennyi péket ellát-hassa. Nehogy pedig kenyérhiány is legyen, a város tárgyalást folytatott Albrecht Hugóval kenyérsütő-gyár ügyében. Az a terv, hogy nevezett péküzletét saját kezelésbe veszi s városi kenyeret süttet. Ez esetben a város kenyérliszt helyett kenyeret adna. Ez a terv egyuttal takarékoságot is céloz, mert a kenyeret vidékre is elviszik s olyanok is vásárolják, akik hetenkint a kenyérlisztet is átveszik. Az ellenőrzést az utatványrendszerrel gyakorolják.

— **Hadifoglyaik érdekében.** Jankovich Bésán Endréné Giczen már régebben tudakozódó irodát rendezett be, ahol kézséggel jár kezére a hozzáfutóknak, akik fogságban levő hozzátartozóik iránt érdeklődnek. Evállalja levelezések, csomag- és pénzküldemények lebonyolítását. A nemes urnó tevékenységét ujabbban a veszprémi járásra is kiterjesztette. A tegnap tartott jegyzői értekezlet szintén támogatja az ügyet, amennyiben a falvak lakóinak hivatalosan tudomására hozzák, hogy az irodát igénybevehetik. Csak gratulálni tudunk Jankovich Bésán Endréné munkásságához, aki több irányu elfoglaltsága mellett így is megkönnyebbitést kíván nyújtani anyni szomorodott szívnek.

— **Mit kössünk katonáinknak?** A Hadsegélyző Hivatal a jótékony községnek szives figyelmébe ajánlja a következőket: Technikai okokból a földolgozásra kibocsátott gyapufonal egyrezzé nem volt olyan vékony, mint a tavalyi és emiatt a még októberben szétküldött Umutatónak a térdmelegítő és harisnyakötésről szóló részét esetenként módosítani kell a fonal vastagságához képest.

Vastagabb fonalnál ugyanis az említett két cikk készítése kevesebb szemmel kezdendő; legjobb az első kész példányokat egy közepes nagyságu ferfin kipróbálni. Az első szállítmányok beérkezése folytán a Hivatal már szabályozhatja is a jó szívek munkáját: termelékenységéből már a kellő mennyiség beérkezett, viszont *harisnyák és lábszárvédők* nagyobb mennyiségű készítése igen kívánatos volna, hasonlóképp szükség volna még *érmelegítőkre* is. Az áldozatkész közönség fokozott munkáját ilyen irányban kéri a Hadségélyző Hivatal. (V. Akadémia-utca 17.)

— **Pótsorozás.** A második pótsorozás f. hó 19-én lesz Veszprémben az új iparisiskolában. Ujra sorozzák azokat az 1891—95—96. s 1873—74—75—76 s 77. évben született veszprémi illetőségű s itt tartózkodó népfelkészítésre kötelezettek, akik az első sorozáson nem voltak katonai szolgálatra alkalmasak.

— **A katonakórház karácsonyának előkészítése.** A katonakórházban ápolít sebesültek és betegek karácsonyi megajándékozására összeállított önkéntes ápolónők kimeríthetetlen leleményessége és bámulatos szervezőképessége — mint előrelátható volt — csak fokozta az első hét eredményét és rohamlépésekkel közelednek, hogy akkora összeg álljon a még hátralévő két hét eltelté után rendelkezésükre, hogy minden sebesült nagyon szép ajándékot kaphasson. A múlt hét minden napjának esti óráiban telve volt a bolt, fogytak a kosarak, ürültek a konyakos pohárkák. Berger Margit által ajándékozott és készített önmagukat kínálgató izléletes sandvicek pillanat alatt eltűntek és 100 darab sóskifli 2 órában belül úgy elkel, mintha ingyen osztogatnák volna azokat. A jótékonyág gyakorlására szánt időnek két hete lepergett. Az eredmény eddig is fényes. Két hét van még hátra. A utolsó, karácsonyi hét eladásai szempontból már nem számít, mert ezen a héten az önkéntes ápolónők a karácsonyfa felállításával, díszítésével, cigaretták töltésével a betegek részére falukon gyűjtött élelmickek csomagolásával és ami a legfőbb, a begyűlt pénzből az ajándékok bevásárlásával lesznek elfoglalva. Az üzletet e hó 18-án zárják be és a még hátralévő két hét fogja eldönteni és megmutatni, hogy Veszprém jótékonykodó közönségére mindig és mily mértékben lehet számítani. És ha majd karácsony estéjén a férjtől, apától, testvértől, gyermekektől megfosztott csaiadóknaál a kis karácsonyfákon ezer meg ezer gyertya gyullad ki, az el nem sirt, elnyomott és millió kicsordult köny. fényesíti a szemeket, akkor azok, kik szeretteiket a kórházakban tudják, hálaival foglalják imáikba azokat, kik hozzátartozóiknak csak részben adhatták meg azt, amitől ezen borzalmas háború megfosztotta őket.

Az elmúlt héten a következő eredmény mutatkozik: Kosáreladásból befolyt 322 K 09 fillér. Adományokból 360 K 71 fillér. Összesen 682 K 80 fill. Ehhez járul még az első heti bevétel és adomány 640 K, az eddigi rendelkezésre álló összeg tehát 1322 K 80 fillér.

Pénzadományok adatai: Egy kanonok 100 K, Kőváry Jutiska 30 K, Winter Sándor 27 K, dr. Preisach, Benacek Béla 20—20 K, Geiger Rezső, dr. Justus, Baráth Ödön, Becskézé 10—10 K, Kiss László 9 K, N. N. 870 K, Hoffmann Aranka 6 K, Kollman Zsigmondné 550 K, Bognár Mihály, N. N., Khöler József 5—5 K, Novák József 6 K. Oblatt Lajos 5 K, Köller Sándorné, N. N., Korai Arnoldné, Nemes Vilmosné, Schlesinger Pál és N. N. 3—3 K, Robitsek Magda 250 K, Szalay Ferencné 4 K, Toth Juliska 150 K, Weisz Ilonka, N. N., Sándorfi Dezső, N. N., Somogyi István, dr. Fritze József 2—2 K, Schneider Daniel Nagyvázsony 160 K, N. N., N. N. 1—1 K, dr. Götze Árpád 1 fillér és magukat meg nem nevezett adakozóktól kisebb tételekben 24 K 90 f.

A tárgyakat, melyek az üzletben árusítottak, következők adományozták: Oblatt Irma, Laszkary Miklósné, Perényi Lajos, Márkus Vilmos, dr. Torók Gyula, Molterer Celesztán, N. N., Siberna Ferencné, Uccia és Lajos, Steiner Jónásné és Tarsa, Szemerey J. és Szentesi Maulé.

— **Utjavítás.** Derék katonai parancsnokságunk előzékeny intézkedésére, a csőti foglyitábor építkezése folytán anyagszállítással fokozottabb mértékben igénybe vett utak helyreállítását a kincstár foglyokkal eszközölte. — A helybeli honvédtüzség pedig felajánlotta fogataival a jutasi utra magrendelt, de fuvaros hiányában ott hosszú időn át raktározott kavics kiszállítását eszközölte és így lehetővé tette ezen utnak új kiépítését az ideiglenes helyreállítását.

— **Balatonalmádi villanyvilágítása.** Az aszfóli villanytelep rezanyagát, beleszámítva persze a Tihanyon át Siófokig futó vezetékét, hadi célokra a honvédelmi miniszter előjegyzésbe vette s egyelőre az illető községek birtokában hagyta. Csak a balatonalmádi szakasz lett teljesen rekvirálva s ezzel ez a kies fűrdőhely — bizonyára szándékosan — kikapcsolódott az aszfóli érdekeltségéből. Aligha tévedünk abban, hogy, Balatonalmádi a veszprémi kibővített s háziüzembe veendő villamostelephez öhajit csatlakozni, ami a villamostelep intenzív kihasználását csak előmozdítja.

— **A honvédek.** *Linsingen* tábornok, német hadseregvézer, akinek parancsnoksága alá vannak beosztva a keletgalíciai és wolhyniainál osztrák-magyar seregek is, november elején meglátogatta a Hivatalunkat. Megelégedéssel szöjt a látottakról s az egyik dandárparancsnoknak így bókolt:

— Örülök annak, hogy itt is tanultam valamit, de feltűnő, hogy a brigád jobbszárnyán talán túlságosan ritka a védelmi vonal.

A dandárparancsnok röviden felelt:

— Kérem, ott honvédek állanak.

— Ah ugy, az már más! — felelte mosolygva a német hadvezér s még egyszer szerencsét kívánva a dandárnak, elvágatott.

— **Hőfuvások.** A legutóbbi havazások különösen a zirczi járásban az utiforgalmat egynéhány napon át akadályozták. A kirendelt közmunkások a nagy orkán miatt első napokban sikertelen munkát végeztek, később azonban (itt-ott karhatalom igénybevételével) a hóhagyást egy kocsinyomra sikerült eszközölni és így az állami és törvényhatósági közutakon a kocsiforgalom helyreállt.

— **A zsir maximális ára.** A kormány megállapította a zsir, hajt és szalonna maximális árát. Eszerint december 16-tól január 15-ig az olvasztott disznózsir 7 kor, a hajt és egyéb olvasztatlan nyers disznózsir 6:60 K, a friss nyers szalonna 6:20 K, január 16-tól február 15-ig az olvasztott disznózsir 6:50 K, a hajt 6:10 K, a szalonna 5:90 K, február 16-tól március 15-ig a zsir 6 K, a hajt 5:60 K, a szalonna 5:40 K, március 16-ika után a zsir 5:50 K, a hajt 5:10 K, a szalonna 4:90 korona lesz.

— **Kath. iskola fejlesztése.** A tapolcai kath. hitközség négy tanerős iskoláját kibővítette. Ez a fejlesztés két tanító s egy tanítónői állás szervezését tette szükségessé. A miniszter ez új állások szervezését már jóvá is hagyta.

— **A kárpáti falvakért.** Zalavármegye törvényhatósági bizottsága nagy összeget juttat a kárpáti falvak újraépítésére. Az összeg megfelel a vármegye egy évi 1%-os pótdajának. Ezt az új adót a törvényhatóság december 13-iki közgyűlésében veti ki.

— **Napidíjasok nyugdíja.** Pápa város új nyugdíjszabályzatot alkotott tisztviselőinek. Ennek azonban több képviselő szerint az a hiánya volt, hogy nem gondoskodik aapidíjasokról. A városi képviselőtestület elhatározta, hogy ezt a hiányt pótolja. Az ügyész a munkálatot elkészítette, a tanács felülvizsgálta s elhatározta, hogy a közgyűlés elé terjeszti.

— **Rézgalic helyett cinkgalic.** A Borászati Lapokban *Székli János* seimeczbányai főreáliskolai tanár gondos merlegelés után azt ajánlja, hogy rézgalic helyett cinkgalicot használjanak a szőlősgazdák permetezés céljára. Ezen eljárás előnye, hogy a permetezőszerekkel való ellátás tekintetében beathatatlan ideig függetlenül volnának a külföldtől s gardánk a rezvegyleteknél jóval olcsóbb és megbízható összetételű vedekezőszerhez jutnának. Ugyanis a cinkgalic normális viszonyok mellett is alig egyhatalom annyiba kerül, mint a rézgalic. A cinkgalic legnagyobb részének tisztaságát pedig az állami előállítás biztosítja. Az utóbbi években a permetezéshez hazánkban elhasznált rézvegyletek értékét évenként mintegy négy millió koronára becsüli; ugyanígy cinkgalic értéke azonban csak mintegy 600—700 ezer koronára rugna, tehát a különbözet a magyar szőlősgazdák javára esnék, a cinkgalicert kiadott pénzösszeg is az országban maradna.

— **Legutolsó divat után készülnék karácsonyi blousok, kosztümök, pongyolák, aljak stb. jutányos áron Cziegler Ferencné női ruha divattermében, Buhim-utca 13. sz. földszint.**

Ellesett párbeszédék.

— Croquis. —

Annak ötletéből, hogy a városunkban lakó tisztviselők hétfőn, nov. 29-én a vármegyeház kistermében népes értekezletet tartottak és elhatározták, hogy ha már senki sem segít rajtuk, megpróbálják ők maguk segíteni magukat; egyesületbe tömörülnek és az elsőrendű szükségletekkel való önellátás céljából fogyasztási szövetkezetet alkotnak: eszünkbe jut egy pár beszélgetés, néhány elejtett szó, amely a tisztviselők eme dicserendő mozgalmának könnyebb megértéséhez nyújt adatokat.

Lássuk hát azokat a párbeszédéket és elejtett mondatokat:

A piacon a fejkendős ténasszonyok veszik meg a malacot, a ludat, récét, tejfelt, vaját úgy, amint adják.

— No végre eljött a mi időnk! Mi eszünk a pecsenyét! A nagyságok egyenek száraz kenyeret és krumpit! — mondja egy — esetleg épen hadisegéyes szalmaözevgy.

— Jól van kérem, de azért ne lökjön féltre! — Igy az uriaszony.

— No nézd, de kényes fnég mindig! No majd adják ezek meg olcsóbban is — és csak azért is félre lökik az uri asszonyt, úgy hogy már ki se mernek menni a piacra.

A vasuton. Bórkabátos birtokos. Bársonygaléros nagykabátu hivatalnok.

Bársonygalér: Ugy kicsit sok, ahogyan kihasználjátok Nagyságos uram a szorult helyzetet. A koszt annyiba van nektek ma is, mint azelőtt. Koszt ellenében kaptok hadifoglyi-munkást és még 2 koronát utána, naponta. Mi pedig éhezünk! Mert nem bírjuk megfizetni áraitokat.

Bórkabátos: Nos?! Tehetünk mi arról?! Mjért mentetek arra a pályára?!

Napszamos asszony megy az utcán. Szoknyájába kapaszkodik egy szurtos nebuló, akinek az iskolában kellene lennie. Az anya most jön vaihonnak, ahol megsejgítették. Talán épen a nadrágos emberek. És mégis azt kell hallani a gyerek száijából:

— Hallja-e, ugy lesz, hogy ezután az urak éheznek és mi eszünk pecsenyét.

— Pszt! — mondja az anya, mert észrevette, hogy megyek utánuk.

— Igen, hiszen maga mondta! — folytatja a gyerek.

— Jó napot, Schmidtne! Honnan jön ekkora pakkal?

— Várpalotán voltam egy kis fűszerért!

— Hogy-hogy?!

— Hát kérem, összeállunk 5—6 család. Egy közülük meghozza Palotáról a rizskását és egyebet. Ja, spórolni kell! S így meg is spórolunk egy pár koronát.

— Meghoztam tekintetes ur a cinkrudat, de számlát is kértem róla, mert ez mégis borzasztó. Budapesteni egy ilyen villanycsengőhöz való cinkrud még ma is 60 fillér, itt pedig egy koronát! — mondja a villanycsengőt javító katona. — Milyen város ez?!

— !!!

— No hát kérem, csudáiom, hogy ezt eltűrik az urak.

— Uj cipőd van? Mi be került?

— Harminchat korona!

— Ugyan! Nézd, ezt én Pesten vettem huszonegy koronáért, de nem cserélném el azzal. Hol vetted?

— N. N.-től. Azt mondja, hogy ilyen ár mellett sem tud megélni.

— Lári-lári! Több hust eszik az egy héten, mint te egy hónapban.

— Ugyan lelkem Borsosné, már évek óta magától vettem a diót. Hozzanak egy mérőt, ha majd leverik!

— Nem igen lehet kérdöm. Mert majd kikrajcározom a télen a hetivásáron. Így többet kapok érte.

Amikor ezeket és ilyeneket hall az ember, akkor igazán a farkasok jutnak eszébe.

Ezért tömörülnek a megsebzett tisztviselők egy-egy szövetkezetbe! Hogy legyen erejük a vedekezésre és ne engedjék felajátani magukat.

Egyébként pedig, hogy ez a croquisnak nevezett irás ne legyen ilyen halálosan szomorú, megírjuk az igazi croquist, az akasztófa humorot.

— Ugyan kérek, mit óbégatunk! Hisz a helyzet nagyszerű! Nem csak olcsón lehet egyet-mást szerezni, hanem még keresni is lehet az egyes fogyasztási cikkeken.

— Hogyan?

— Hogyan? Hát vegyük például a fűtet. Ez most a legalkalmasabb ebben a cudar hidegben. A fűtésnél nagyszerű megtakarításokat lehet elérni. Itt van például egy helybeli cégnek meleg-spórolója. Pütonak, vagy minek hívják. Ezt felszerel a kályhacsőre

és 25%-ot spórolsz. Aztán ott van egy másik találmány, a füstmentesítő készülék. Ez is 25% megtakarítás. Ez már 50%. A népszövetségtől veszed a szénét; ez is 25%-ot jelent. S végül használat előtt a szénét meglocsolod vízzel. Ez megint 25%, vagyis összesen 100%. Tehát ingyen fűtesz. Ha pedig a sparheltet beteszed a szobádba, hogy kettő helyett egy helyen égjen a tűz, akkor megint 50% esik a javadra, vagyis tavaszra már egész vagyonos ember lehetsz, ha kemény lesz a tél.

Hálanyilatkozat.

Mindazoknak, kik kedves kis **lónkánk** temetésén megjelenni kegyeskedtek, — ezuton mondunk hálás szívvel köszönetet.

Bótáék.

A háboru krónikája.

November 28. Cajnice körül és Novibazárszandzsákban a helyzet változatlan. A Szuha-Planinán, Mitrovicától nyugatra csapataink a szerbeket a montenegrói határ felé vertek vissza.

A foglyok száma óráról-óra növekedik. Mitrovicába a város bevétele óta 11.000 szerb katonát és 3500 védőkötetes polgári állású egyént szállítottunk be, mint foglyot. Prisztinánál újból 800 szerbet fogtak el.

Az olaszok minden erőfeszítése megtörik csapataink vitézségén és nagy kudarok érik őket.

Az orosz és a nyugati harctéren nincs különös esemény.

A törökök állandóan nagy veszteséget okoznak az ellenségnek, most is egy gépfegyvert és két lövészrel megrakott kocsit és egy repülőgépet zsákmányoltak.

November 29. Egy Mitrovicától előnyomuló osztrák és magyar hadoszlop az Ipek felé vivő uton elérte a montenegrói határt. Ezen a szakaszon újra 1300 szerbet fogtak el.

A bolgárok megszállták a Goleš Brdot, Prisztinától délnyugatra és a Ferizovicstól nyugatra levő magaslátokat.

Az orosz harctéren nincs nevezetesebb esemény. A németek egy orosz repülőgépet lelőttek.

Az olaszok támadásait az egész tenger-melléki harcvezetés folytatják. A legnehezebb volt a harc a görcei hídfőnél, ahol az olaszok mindig új, friss erőket állítva a harcvezetésbe, folytonos támadásával különösen Oslavijánál az utmentén igyekezett áttörni. A hídfő előtt lévő területet olasz holttestek borítják. Csúpan Oslavijánál ezeftől több hever. A Doberdó-fensík szélén az olaszok egy San Martinótól délnyugatra végrehajtott előtörésre szorítottak. Ezt visszavertük.

A tiroli határon véresen vertünk vissza egy, a Monte Piano nyugati lejtőjén és egy a schliuderbachi határhídnál levő hadállásunk ellen intézett támadást.

A nyugati harctér különböző pontján kézigranát és bombavető harcok folytak. A Champagneban és az Argonokban az ellenséges tüzérség élénk tevékenységet fejtett ki.

A török harctéren időről-időre megszakított tüzérségi és bombaharc folyt.

November 30. Az északi és az északkeleti Montenegró ellen offenzívánk halad. A cs. és kir. csapatok a Metaika-nyergén és Pribojtól délre nyomulnak előre.

A bolgárok az ellenséget Prizren irányában üldözik.

A nyugati harctéren a fagyos időjárás mellett élénk tüzérségi és repülő tevékenység volt.

Az orosz harctéren nincs nevezetesebb esemény.

Az Isonzó-menti csata tovább tart. Az olaszok a görcei hídfő ellen ismét új ezredeket irányítottak és használaton, veszteségük ellenére roham rohamra követték.

A Monte San Michele körül lévő területet mindkét oldalán szintén nagyon jelentékeny olasz haderő használaton támadta.

Az északi Isonzó-szakaszon Tolmeintől északra lévő hegyi állásaink ellen intézett heves támadásokat vertünk vissza.

A törökök az angolokat állandóan szorítják

vissza, miközben az angolok nagymennyiségű hadiszert hagynak hátra. — A török flotta a Fekete-tengeren elsüllyesztett négy orosz vitorlást.

December 1. Pribojtól délnyugatra a montenegróiakat Plevlje felé vetették vissza. A montenegrói határon Mitrovicától délnyugatra osztrák és magyar csapatok megtámadtak egy szerb utóvédet és 210 foglyot szedtek el tőle.

Bolgár haderők november 28-án elfoglalták Prizrent. Több mint 3000 szerbet fogtak el és 8 ágyut zsákmányoltak.

Az orosz harctéren nincs újság.

Egyre nyilvánvalóbb, hogy az olaszok e napokban mindenáron sikert akarnak kiterdzakolni az Isonzónál, még pedig lehetőleg Görce felé. Tegnap támadásait a Tolmeintől a tengerig húzódó egész harcvezetés ellen irányították, de különös hevességgel támadták két hídfőnket a doberdói fensík északi részén. De mindenütt visszavertük őket.

A nyugati harctéren a tevékenység az arcvonal különböző helyein folyt tüzérségi, aknavető és aknaharcra szorítottak.

December 2. Csapataink átkaroló mozdulattal Plevlje felé nyomulnak elő.

Kövess tábornok serege novemberben 40 800 szerb katonát és 26 600 védőkötetes korban levő szerbet fogott el, valamint 179 ágyut és 12 gépfegyvert zsákmányolt.

Prizrennél a bolgár csapatok 15 000 szerbet elfogtak és sok hegyiágyut és egyéb hadiszert zsákmányoltak.

Az olaszokat nagy kudarccal érte az Isonzó-harcvezetés. Az olaszok összes támadásait visszavertük.

A németek egy angol és egy francia repülőgépet lelőttek. A bentlőket elfogtak.

Egy jó családból való ügyes fiu azonnal felvétetik EISELT JÓZSEF vas- és fűszerkereskedésben Veszprémben :::

IRODALOM.

* **Az Élet könyvei.** Ismét tíz kötet jelent meg az Élet Könyvei című irodalmi vállalatból, tíz kötet az irodalomnak ugyszólván minden ágából összeválogatva. **Rákosi Jenő** „A magyarságról” című kötetében irodalmi és művészeti cikkeiből közölt válogatott gyűjteményt, harminc esztendő publicisztikai munkásságának termékeiből csupa oly dolgokat, melyeket régi hirlapkötetek sárguló lapjairól kivenni és a közönség számára hozzáférhetővé tenni érdemes feladat volt. **Endrődi Sándor** egy kötet költeményét adja ezzel a tulságosan pesszimista címmel: „A pálya végén”, verseiben azonban oly élet lüktet, mintha a pályáján állana. **Cholnoky Jenő** a földrajzi tudományt szóvaltatja meg, „Földrajz képei” a modern geografia igen érdekes kérdéseiről tájékoztatja a közönséget. A szépirodalmat **Tarcsai György**, **Lamperth Géza**, **Domonkos István**, **Sebők Zsigmond** és **Kárpáti Aurél** képviselik. Tarcsai a történelmi novella mestere, „Magyar legendái” régmúlt idők érdekes képeit elevenítik fel. Kárpáti „Budai képeskönyve”, melyhez **Muhits Sándor** rajzolt stilszerű illusztrációkat, a régi Buda társadalmának életét festi kissé lírai hangon, de mindvégig művészi formában. Domonkos István a dunántúli nép kitűnő megfigyelője, „Atyámiai” című kötetében csupa élettől duzzadó alakot állít élénk. Sebők Zsigmond „Színfoltok” című kötetében genreképeket és apró történeteket nyújt az ő sajátos gondos művészetével. Lamperth a kisvárosi élet kitűnő megfigyelője, „Az én rózsáim” című kötetével legjobb irodalmi munkáját adja a közönségnek. Márki Sándor, a kiváló történettudós a „Magyar középkorból” közöl érdekes tanulmányokat. Rég érzett hiányt pótol a **Trikl József** egyetemi theológustanár „Egység fele” című köteté, mely keresztény szempontból tájékoztatja a közönséget a filozófia modern áramlatairól.

* **A „Borromeusz”** hitszónoklati folyóirat (Győr évi előfizetése 12 korona), új, XXX-dik évf.-nak első füzeté rendkívül bő és érdekes tartalma. Advent vasár- és ünnepnapjaira vannak benne tartalmas, korszerű, szépen kidolgozott szentbeszéd- és Tanfolyam a hitről cím alatt 26 remek oktatás Szuszaitól, amelyeket mindig, de különösen a mai háborus világban kitűnően használhatnak a lelképásztörök heveik megnyugtatóására s erkölcsöt nemesítésére.

Használjunk hadisegély-bélyeget!

Anyakönyvi kivonat.

1915. nov. 19-től dec. 2-ig.

Születés.

Birnbauer Mihály kisbirtokos és Happ Katalin leánya Mária r. kath. — Buzsás Eszter háziaslelő fia Jenő r. kath. — Léber János napszámos és Hock Erzsébet fia János r. kath. — Molnár István kőművessegéd és István Julianna fia Károly r. kath. — István Terézia háziaslelő leánya halvaszületett. — Csákány Sándor kir. törvényszéki bíró és Rác Jolán leánya Etelka ref.

Házasítás.

Ózsv. Ottman Mihályné Schmid Rozália magánzó r. kath. 99 éves. — Vincenti Izidor nyugalmazott tanár r. kath. 78 éves. — Paveika Ilona ag. h. ev. 3 éves. — Osurd István r. kath. 15 hónapos. — Bauer Janosné Hamon Veronika földmives neje r. kath. 69 éves.

Házasság.

Simon Antal napszámos r. kath. és Horváth Mária napszámosné r. kath. — Kovács János asztalossegéd és Georgi Julianna r. kath.

Gondot okoz Önnek

hogymivel lepje meg szeretteit karácsonyra? Vegyen kosárkákát cukorka, szivar, szivarka vagy virágok elhelyezésére

: a Sebesülték : Karácsonyfája Bazarban

Husárjegyzék

Gósy György

hentesüzletéből

Veszprém, Rákóczi-utca.

I. rendű friss sertéshus	5.— K
II. rendű friss sertéshus	4.60 „
I. rendű zsirszalonna	7.— „
Háj	7.20 „
Friss olvasztott zsír	7.20 „

Füstölt husok a legjutányosabb nappal áron kaphatók.

Vizi

nádból készült kosarakat is vásárolhat

egy korona

árért a „Sebesülték karácsonyfája” bazarban.

